

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 25. november 2009 truffet vedtak i

Sak nr: 69/09 (arkivnr: 200900600-15)

Saken gjelder: Klage fra A på sorenskriver B ved X tingrett

Utvalgsmedlemmer: Eva Nygaard Ottesen (leder)
Ola Dahl
Jeppe Normann
Wenche Frogn Sellæg
Rita Sletner

Ola Dahl møtte som varamedlem for Berit Svensli Solseth, som hadde forfall.

Jeppe Normann møtte som varamedlem for Frode Sulland, som hadde forfall.

Rita Sletner møtte som varamedlem for Halvor Kjølstad, som hadde forfall.

Offentlighet: I medhold av offentleglova § 13, jf. forvaltningsloven § 13, er klagerens navn unntatt fra offentlighet. For øvrig er vedtaket offentlig, jf. offentleglova § 3.

Vedtak:

1. Klagen avvises for så vidt gjelder forhold hvor klagefristen er utløpt.
2. Det foreligger for øvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor sorenskriver B.

Innledning:

I to brev av 30. august 2009 har A inngitt klage på sorenskriver B ved X tingrett. Klagen gjelder dommeradferd, herunder forsøk fra dommerens side på å skjule sin inhabilitet. Klagen er forelagt sorenskriver B som ved brev av 29. september 2009 og 6. oktober 2009 har avgitt uttalelse. Klagen er supplert i e-poster av 5. oktober 2009 og 16. oktober 2009.

Saksfremstilling:

Ved stevning av 5. mars 2009 reiste A sak mot sin tidligere kjæreste, med påstand om at deres felles barn skulle bo fast hos ham. Dette søksmålet ble senere trukket under hovedforhandlingen.

Samtidig med tilsvar av 6. april 2009 tok barnets mor ved sin prosessfullmektig, advokatfullmektig C, ut motsøksmål og påstod seg tilkjent foreldreansvaret alene. Det ble videre lagt ned påstand om at barnet skulle bo fast hos mor, og at far skulle ha samvær fastsatt etter rettens skjønn.

X tingrett gjennomførte den 12. mai 2009 hovedforhandling i saken. Dom ble avsagt 22. mai 2009, og barnets mor ble tilkjent foreldreansvaret alene. For øvrig ble saken erklært hevet.

Ved erklæring av 23. juni 2009 påanket A tingrettens dom til Y lagmannsrett. Ved beslutning av 28. september 2009 ble anken nektet fremmet til behandling. Lagmannsretten fant det enstemmig klart at anken ikke ville føre fram.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

Fra klager - A's - brev av 30. august 2009 hitsettes:

”Jeg forstår det slik at Tilsynsutvalget ikke skal vurdere forhold som kan overprøves ved anke eller begjæring om gjenopptakelse. På grunn av dette begrenses klagen til å gjelde B's antatte forsøk på å skjule sin inhabilitet. B bruker ord som "husker ikke", "kan ikke erindre" når hun skal bortforklare at hun i et møte 2007 hjalp meg å sette opp en forenklet stevning.

Under saksforberedelsen i 2009 etterlyste jeg gang på gang hvem som skulle være dommer i saken, også i et telefonmøte. Men uten å få svar. Jeg anså det som en taus overenskomst at B ikke kunne være dommer og jeg tok derfor ikke dette opp som et eget tema.

Likevel inntok B dommersetet under hovedforhandlingene 12.05.2009. Istedenfor å kreve dommeren inhabil trakk jeg saken under hovedforhandlingene da jeg innså at det ville være umulig å vinne saken med B som dommer.

Det var selvsagt feil av meg å ikke påpeke dette allerede da retten ble satt. Men som selvprosederende følte jeg meg usikker på om dette var riktig formelt sett. Det hadde også vært en episode i 2008 hvor jeg tok opp spørsmålet om inhabilitet under et rettsmøte der det nærmest oppsto kaos. Dommeren og den sakkynndige hadde forut for dette opptrådt svært kritikkverdige. Det rådet en svært amper stemning mot meg fra domstolens side og jeg var redd dette nå kunne forverres.

Det er flere forhold som gjør B inhabil. Ikke bare at hun satte opp en forenklet stevning i 2007 og gå råd i min situasjon. B's relasjon med min fraskilte ektefelle D er i seg selv

inhabiliserende. Dette i alle fall i følge B selv. Det er ingen tvil om at B sa dette til meg på rådgivingsmøtet i 2007.

Vi diskuterte også spørsmålet om inhabilitet i valg av sakkyndige i samme møte da jeg på grunn av mitt yrke som psykiatrisk sykepleier kjente alle psykologene i Zområdet på listen over sakkyndige. Dette kan B ikke ha glemt fordi det ble oppnevnt en psykolog helt fra Y. Jeg husker kontoret hennes og stolen jeg satt på. Jeg er sikker på at jeg var der.

B skriver i sitt oversendelsesbrev 03.08.2009 (vedlegg 3).

"Under behandlingen av denne saken husket jeg ikke at jeg hadde satt opp en forenklet stevning for A i en tidligere sak. Jeg anser meg ikke inhabil til å behandle en sak med A som part og kan ikke erindre å ha uttalt at jeg anså meg inhabil i tidligere sak pga mitt kjennskap til D. "

At B ikke husker meg og aktuelle problemstillinger anser jeg for å være helt usannsynlig. Samtalen vi hadde var av helt spesiell karakter der også uformelle temaer ble snakket om. Og det er da ikke hver dag B i Z treffer personer fra hjembyen Ø med nære felles kjente.

Enten forsøker B å skjule sin inhabilitet eller hun lider av dårlig hukommelse. Begge deler er i så fall klagegrunn.

Motivet for å skjule sin inhabilitet er ukjent for meg. I beste fall kan det være at domstolen var presset arbeidsmessig eller at B følte seg særlig kompetent til, eller var spesielt interessert i å behandle denne saken. Eller det hadde skjedd så mange saksbehandlingsfeil i forrige sak at hun selv nå måtte rydde opp.

I verste fall ønsket B å ramme meg på grunn av vonde ting fra fortiden. Eller at hun tenkte at det ikke var så nøye siden jeg var selvprosederende. Det er lite sannsynlig at B ikke husker noe. Men om en sorenskriver virkelig har så dårlig hukommelse, eller kanskje er mentalt redusert burde vel dommeren ha vært sykmeldt, legeundersøkt eller kanskje ikke innehatt en så ansvarsfull stilling.

Helt fra denne saken startet i 2008 har det blitt begått **så mange alvorlige** feil av tingretten både juridisk og saksbehandlingsmessig. Det er min bestemte mening at hele prosessen i denne saken fra 2008 og frem til i dag skulle vært gjenstand for gransking av en nøytral instans.

B har som sorenskriver hatt et overordnet ansvar for X Tingrett. ”

Innklagede – sorenskriver B – har i hovedsak vist til følgende:

Fra innklagedes - sorenskriver B's - redegjørelse av 6. oktober 2009 hitsettes:

” Som nevnt i mitt brev av 29.9.2009 oppfatter jeg at klagen gjelder følgende forhold:

- At jeg skal ha forsøkt å skjule min inhabilitet i sak [...].
- At jeg lider av dårlig hukommelse (klagens side 2 fjerde avsnitt).

Sak [...] mellom A og tidligere samboer E om fellesbarnet F, ble anket til Y lagmannsrett av A. Lagmannsretten har 28.9.2009 fattet vedtak om at anken nektes fremmet. Kopi av lagmannsrettens avgjørelse vedlegges. Det fremgår av denne at jeg ikke anses inhabil til å behandle saken.

Som fremgår av min redegjørelse til Y lagmannsrett (vedlegg 3 til klagen) i oversendingsbrevet av 3.8.2009, kunne jeg ikke huske at jeg hadde satt opp noen forenklet stevning for A i tidligere sak. Jeg kjenner ikke A som person og jeg koblet ham ikke til tidligere ektefelle D. Jeg tenkte ikke tanken at jeg kunne være inhabil, og følgelig har jeg ikke ”forsøkt å skjule min inhabilitet”. For øvrig ble begge partene ved hovedforhandlingens oppstart spurt om de kjente til forhold som skulle gjøre undertegnede inhabil. A bekreftet at han ikke kjente til slike forhold.

Jeg viser til min redegjørelse for de faktiske forhold i oversendingsbrevet av 3.8.2009 til Y lagmannsrett, vedlegg 3 til klagen.

At jeg ikke husker alt jeg har sagt, er nok riktig. Når jeg i mitt brev av 3.8.2009 til lagmannsretten skriver at jeg ikke kan ”erindre å ha uttalt at jeg anså meg inhabil i tidligere sak pga mitt kjennskap til D”, er det fordi jeg faktisk ikke kan huske innholdet i den samtalen A refererer til. Jeg er imidlertid sikker på at jeg aldri har oppfattet meg som inhabil i noen sak hvor A har vært part, selv etter at jeg er kjent med at han tidligere har vært gift med D.”

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf. domstolloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstolloven § 236 første ledd.

Det følger av domstolloven § 237 fjerde ledd at ”Dommeren må klages inn for Tilsynsutvalget innen tre måneder etter at forholdet som er grunnlag for klagen fant sted, eller etter at klageren ble kjent med eller burde vært kjent med dette forholdet”. Imidlertid gir samme bestemmelse anledning for utvalget til å ta en disiplinærsak opp til behandling etter klage eller av eget tiltak, forutsatt at det ikke er gått mer enn ett år siden forholdet fant sted. Loven er formulert slik at dette er en adgang utvalget har, etter vurdering på fritt grunnlag. Klager kan ikke påberope seg noen rett til behandling av klagen etter denne bestemmelsen. I forarbeidene til bestemmelsen (Ot.prp. nr 44 (2000-2001)) uttaler departementet (s. 179) om dette spørsmål at utvalget bl.a. kan ”vektlegge om klager hadde rimelig grunn til å oversitte fristen”. Videre legger departementet til grunn som en forutsetning for å ta en forsinket klage til realitetsbehandling” at klagen er fremsatt så snart det forhold som umuliggjorde eller sterkt vanskeliggjorde klagen er opphørt”.

Klagen er datert 30. august 2009. Tilsynsutvalget legger etter dette til grunn at klagefristen er utløpt hva gjelder anførte kritikkverdige forhold begått i tiden forut for og under hovedforhandling den 12. mai 2009. Utvalget kan ikke se at det foreligger opplysninger i saken som tilsier at utvalget bør ta denne del av klagen til behandling.

Tilsynsutvalget går etter dette over til å prøve den delen av klagen som knytter seg til sorenskriver B’s oversendelsesbrev av 3. august 2009 til Y lagmannsrett.

Det fremgår av lovforarbeidene, jf. NOU 1999: 19 side 325 flg., særlig side 326 første spalte at Tilsynsutvalget forutsettes å kunne behandle ”uhøvisk eller utilbørlig” atferd fra dommerens side. Det uttales blant annet at:

”Dette innebærer bl.a. at grov, ubehøvlet opptreden fra en dommers side i et rettsmøte vil kunne gjøres til gjenstand for disiplinær forfølgning. Det samme må gjelde (andre) utslag av slett møteledelse...”

Det følger av dette at klagerens anførsler knyttet til sorenskriver B’s opptreden i denne saken, herunder hennes fremgangsmåte i habilitetsspørsmålet, kan behandles av utvalget. Dette gjelder imidlertid bare i den grad dette er berørt i Xs oversendingsbrev av 3. august 2009, jf. ovenfor om delvis utløpt klagefrist.

A har anført at sorenskriver B har holdt tilbake opplysninger om sin inhabilitet i sin uttalelse til Y lagmannsrett, uavhengig av om inhabilitet faktisk forelå.

Under henvisning til sorenskriver B’s uttalelse i klagesaken, kan ikke utvalget se det er grunnlag for å konkludere med at B har skjult, eller forsøkt å skjule, opplysninger relatert til spørsmålet om habilitet.

Tilsynsutvalget er etter dette av den oppfatning at sorenskriver B ikke opptrådte i strid med god dommerskikk i måten hun redegjorde for sin habilitetsvurdering på til Y lagmannsrett.

Etter dette finner utvalget ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor sorenskriver B.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises for så vidt gjelder forhold hvor klagefristen er utløpt.
2. Det foreligger for øvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor sorenskriver B.